

1959 – Året da jazzen ble snudd på hodet

Spilleliste til Foredrag i Oslo Jazz Circle, 15. januar 2019 med Johan Hauknes

I 2019 er det seksti år siden det kanskje aller mest revolusjonerende året i jazzhistorien. I dette foredraget har jeg forsøkt å beskrive og drøfte hva det er som gjør 1959 så viktig. Gjennom musikk som ble skapt og utgitt i dette året, vil jeg se på hovedtrekkene i den og hvordan den la sentrale premisser for den videre utviklingen av improvisert musikk i hele verden. Disse premissene har formet utviklingen helt fram til i dag og har muliggjort at jazz som en måte å tilnærme seg det å utøve musikk på har slått rot i andre og nye musikktradisjoner enn det som var utgangspunktet.

I dag er jazz og improvisasjon en måte å forholde seg til musikk på som har slått rot i alle kultursfærer over hele verden. Jeg vil hevde at uten 1959, ville jazzen for lengst ha vært død! Min påstand er at jazz -- improvisert musikk – slik det framstår i dag er utenkelig uten jazzåret 1959. Uten jazzåret 1959 og arven etter det, intet jazzår 2019!

Ikke bare er mye av historien om jazz skapt i USA. Historiene om jazzens historie -- særlig etter 1959 -- er også skapt i USA, med fortellinger som har et, ofte overdrevent, amerikansk fokus. 1959 var også starten på en prosess der den improviserte musikken gikk fra å være en amerikansk musikkform til å bli et globalt kulturuttrykk.

Jeg illustrerer hvordan 1959 påvirket jazzens og den improviserte musikkens utvikling videre, også utenfor USA. Men samtidig var også 1959 året hvor viktige linjer i jazzhistorien tok slutt. 1959 var også året Lester Young, Billie Holiday, Baby Dodds og Sidney Bechet døde.

Men mer enn alt dette: 1959 var året jazz ikke lenger var en sjanger. 1959 var året da jazzen sluttet å være jazz.

Eller, sagt med Bill Evans' formulering, 1959 var året da jazzen gikk fra å være et «hva» til å bli et «hvordan». 1959 var året da spørsmålet «men er'e jazz?» ble meningsløst!

Stedsangivelse er etter sidetittel og sidenummer, delt i to deler, før pause sider 5-26, etter pause sider 2-25. Platetitler og katalognummer er angitt med opplysninger fra første utgivelse. Live opptak er angitt med opptaksdato.

Grunnet hastighetsfeilene på den opprinnelige utgivelsen av Miles Davis' album Kind of Blue, er musikken her hentet fra den hastighets-korrigerte diskofile utgivelsen «50th Anniversary Collector's Edition» fra 2008, Columbia Legacy 88697 33552 2

Part I

Preludium & Introitus #1-3

Preludium .... #1

Modern Jazz Quartet & Guests, Third Stream Music, Atlantic SD 1345 (1959)

Introitus #1-4

- a. «Bags & Trane», from Milt Jackson & John Coltrane, *Bags & Trane, Atlantic SD 1368 (studio rec. January 15, 1959, rel. 1961)*
- b. «Mood Indigo», from Charles Mingus and his Jazz Groups, *Mingus Dynasty, Columbia CS 8236 (1959)*

Missa Cathecumenorem #5-26

Her er noe å tygge på #10

«Sarah from Sahara», Eubie Blake Trio, from Lost Sounds – Blacks and the Birth of the Recording Industry 1891-1922, Archeophone Records ARCH 1005 (studio rec. Ca. August 1917, New York)

Dette var altså 40 år før 1959 #11

«Karin's Mode», from Atomic, Pet Variations, Odin Records, ODIN CD9568 (2018)

Birdland, 1678 Broadway, 21. mars 1958 #13

«Walkin'», from Hank Mobley, Billy Root, Curtis Fuller, Lee Morgan, Monday Night at Birdland, Roulette SR-52015 (live rec. April 21, 1958, rel. 1959)

Og så ... endelig er det 1959! #15

«All the Things You Are», Mikkel Flagstad kvartett, from Cool, kløver & dixie – Jazz in Norway 1950-1960, Herman Records HJCD 9003 (live rec. Penguin Club, unk. date, 1958-59)

Bengt-Arne Wallin & his Tentet #16

«Norwegian highway», Bengt-Arne Wallin & his Tentet, from Topsy Theme – Svensk Jazzhistoria vol. 8, Swedish Jazz 1956-1959, Caprice Records CAP 22049 (studio rec. November 9, 1959)

Porgy and Bess #18

«I Loves You, Porgy», from Miles Davis, Porgy and Bess, Columbia CS 8085 (studio rec. August 18, 1958, rel. 1959)

Men før vi fordyper oss ... #19

«Peace», from Horace Silver Quintet & Trio, Blowin' the Blues Away, Blue Note BLP 4017 (1959)

1959 var også året for nye stemmer #20

«Black is the Colour of my True Love's Hair», from Nina Simone, Nina Simone at Town Hall, Colpix Records, SCP 409 (live rec. September 12, 1959, rel. 1959)

Nei, vi har ikke glemt ... #21

«St. Thomas», from Sonny Rollins Trio, St. Thomas – Sonny Rollins Trio in Stockholm 1959, Dragon Records DRLP 73 (live rec. March 2, 1959, rel. 1984)

Chico Hamilton var ... #22

«Gongs East!», from Chicao Hamilton Quintet, Gongs East!, Warner Bros. WS 1271 (1959)

Orrin Keepnews var ... #23

«Off Minor», from *The Thelonious Monk Orchestra, At Town Hall, Riverside Records RLP 12-300*
(live rec. February 28, 1959, rel. 1959)

Anthropology! #25

«Anthropology», from *Art Pepper + Eleven, Contemporary Records S 7568 (1959)*

Half Note, 289 Hudson Street, ... #26

«Subconscious-Lee», from *Lee Konitz, Live at Half Note, Verve Records 314 521 659-2* (live rec.
February 24 or March 3, 1959, rel. 1994)

Interludium

«The Sound of Miles», *The Robert Herridge Theatre, from Miles Davis, Kind of Blue – 50th Anniversary Collector's Edition, CBS-TV, (TV-recording 2. april 1959) (2009)*

Part II

Missa Fidelium #2-25

These are Changing Times #2

«Blue Rondo a la Turk», from *The Dave Brubeck Quartet, Time Out*, Columbia CS 8192 (1959)

For å hedre ... #4

«I Cover the Waterfront», from *Lester Young, Le Derniere Message de Lester Young*, Barclay 84 069 (studio rec. March 4, 1959, rel. 1959)

Ah Um! #5

«Goodbye Pork Pie Hat», from *Charles Mingus and his Jazz Groups, Mingus Ah Um*, Columbia CS 8171 (1959)

The Little Rock Nine #6

«Fabels of Faubus», from *Charles Mingus and his Jazz Groups, Mingus Ah Um*, Columbia CS 8171 (1959)

Og størst blant disse #9

«Giant Steps», from *John Coltrane, Giant Steps*, Atlantic SD 1311 (studio rec. May 4, 1959, rel. 1960)

Og da er vi ved essensen i arven ... #11

«Pavanne», from *Ahamd Jamal, The Piano Scene of Ahmad Jamal*, Epic LN 3631 (studio rec. October 25, 1955, rel. 1959)

Agnus Dei, ... #12

«All about Rosie», from *Gunther Schuller, George Russell, Modern Jazz Concert*, Columbia WL 127 (rec. June 10, 1957, rel. 1958)

I 1959 kommer George Russell med #13

«Big City Blues», from *George Russell and his Orchestra, New York, N.Y.*, Decca DL 9216 (1959)

Modal Jazz #14

«So What», from *Miles Davis, Kind of Blue*, orig. Columbia CS 8163 (1959), here pitch correct from *Miles Davis, Kind of Blue – 50th Anniversary Collector's Edition*, Columbia Legacy 88697 33552 2 (2008)

Trodde du at ... #16

«Jackie-ing», from *Thelonious Monk Quintet, 5 by Monk by 5*, Riverside Records RS 12-9305 (1959)

Libera Me #17

«Love for Sale», from *Cecil Taylor Trio and Quintet, Love for Sale*, United Artists UAL 5046 (1959)

Det var ikke ... #18

«Eventually», from *Ornette Coleman, The Shape of Jazz to Come*, Atlantic AD 1317 (1959)

The Shape of Jazz to Come #19

«Chronology», from *Ornette Coleman, The Shape of Jazz to Come*, Atlantic AD 1317 (1959)

Colemans ensomme dame #20

«*Lonely Woman*», from Ornette Coleman, *The Shape of Jazz to Come*, Atlantic AD 1317 (1959)

Jazz og kulturutvikling #22

«*Naima*», from John Coltrane, *Giant Steps*, Atlantic SD 1311 (studio rec. December 2, 1959, rel. 1960)

Extroitus & Postludium #26-28

«*Concierto d'Aranjuez (Adagio)*», from Miles Davis, *Sketches of Spain*, Columbia CS 8271 (studio rec. November 29, 1959, rel. 1960)